USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců Mgr. Kamila Tojnera a Mgr. Jany Brothánkové v právní věci žalobkyně: **FeCom s. r. o.**, se sídlem Kukorelliho 2314/58, Humenné, Slovenská republika, zast. JUDr. Michaelem Kohajdou, Ph.D., advokátem, se sídlem Gorazdova 355/5, Praha 2, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 2. 2016, č. j. 5023/16/5100-41453-711484, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 3. 5. 2018, č. j. 62 Af 49/2016 - 87, o námitce podjatosti soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Zdeňka Kühna,

takto:

Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Zdeněk Kühn **není vyloučen** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 10 Afs 160/2018.

Odůvodnění:

[1] Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 3. 5. 2018, č. j. 62 Af 49/2016 - 87, bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 2. 2016, č. j. 5023/16/5100-41453-711484, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj ze dne 20. 5. 2015, č. j. 2500277/15/3001-80542711610, kterým nebylo podle § 179 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (dále jen „daňový řád"), vyhověno návrhu žalobkyně na vyloučení majetku - měděných katod jakosti A min. 99,99 % uložených ve 14 balících o celkovém množství 231 kusů a celkové hmotnosti 23 680 kg - z daňové exekuce dlužníka AZARIA TRADE, s.r.o. v návaznosti na nesplnění zajišťovacího příkazu na daň z přidané hodnoty daňového subjektu AZARIA TRADE, s.r.o.

[2] Proti rozsudku podal žalovaný kasační stížnost.

[3] Po poučení o složení 10. senátu Nejvyššího správního soudu žalobkyně podala návrh na podjatost soudce JUDr. Zdeňka Kühna (dále jen „soudce") pro poměr k zástupci

žalobkyně, neboť oba jsou v pracovněprávním vztahu k Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Jelikož jsou zástupce žalobkyně a soudce kolegy, dle žalobkyně by mohla existovat důvodná pochybnost o nestrannosti soudce v neprospěch žalovaného.

[4] K podání žalobkyně soudce uvedl, že se podjatým necítí, účastníky řízení nezná, nemá k nim ani k věci žádný vztah Je sice společně se zástupcem žalobkyně zaměstnancem Univerzity Karlovy, ale zná jej jen letmo z běžného pracovního styku na fakultě, nijak s ním nespolupracuje ani se s ním v osobním životě nestýká.

[5] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), *„[s]oudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech."*

[6] Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. *„[ú]častník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření."*

[7] Součástí práva na spravedlivý proces podle v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Požadavek nestrannosti a nezaujatosti soudce je natolik zásadní, že umožňuje prolomení ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod).

[8] Nejvyšší správní soud nejdříve posoudil, zda je podání skutečně námitkou podjatosti, jestliže žalobkyně namítá podjatost „ve svůj prospěch", neboť obvykle účastník namítá podjatost soudce veden obavou kladného poměru soudce k protistraně nebo naopak záporného poměru k němu, resp. k věci samé. Námitka podjatosti soudce není podmíněna „aktivní negativní legitimací navrhovatele", není tak vyloučeno, že účastník namítne podjatost soudce bez ohledu na to, vůči kterému z účastníků by měl existovat poměr soudce. Jsou proto splněny podmínky pro rozhodnutí o námitce podjatosti soudce JUDr. Zdeňka Kühna.

[9] Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k

jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též Ústavní soud ve věci sp. zn. I. ÚS 370/04). Ústavní soud ve své judikatuře dále vyslovil, že *„[d]ůvodné pochybnosti o soudcově nestrannosti jsou kategorií objektivní povahy a jako takové musí být založeny skutečnostmi objektivitě soudcovského rozhodování protiřečícími, a to natolik, že nikoli z pohledu účastníků řízení, ale v objektivním smyslu ústavně chráněnou nestranností soudcovského rozhodování otřásají*“ (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 3. 2000, sp. zn. III. ÚS 26/2000). Při posouzení otázky podjatosti soudce je třeba akcentovat též tzv. zdání nezávislosti a nestrannosti nejen ve vztahu k účastníkům řízení, nýbrž i ke třetím osobám (srov. nález Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/1).

[10] Důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci může být pouze jeho poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům. Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, zejména v případech, kdyby mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Poměr soudce k účastníkům nebo k jejich zástupcům (ať již přátelský či nepřátelský) může být založen příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít i o vztah ekonomické závislosti, apod. Pouhé pracovní (kolegiální) či společenské vztahy samy o sobě důvod podjatosti nezakládají.

[11] *„Důvodem pro vyloučení soudce ovšem není bez dalšího okolnost, že – jak se někdy namítá – soudce „zná“ advokáta, který účastníka zastupuje, neboť je vyloučeno, aby se soudce a advokát v průběhu dlouhodobého působení v obvodu téhož soudu vůbec neznali; musí se však jednat o vztah, který zůstává v profesionální společenské rovině“ (Občanský soudní řád. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009, díl I., výklad k § 14*). Obdobné pravidlo je třeba uplatnit v případech běžných kontaktů s účastníky odborných konferencí a seminářů (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2013, sp. zn. 22 Nd 283/2013).

[12] K tomu také uvedl Nejvyšší správní v usnesení ze dne 27. 8. 2013, č. j. Nao 41/2013 – 56, : *„[k]aždý soudce v průběhu své soudcovské kariéry navazuje na svých pracovištích, odborných konferencích a seminářích a při jiných příležitostech společenského života uvnitř soudcovského stavu standardní kolegiální a profesní vztahy a jen některé z nich se vyvinou ve vztahy osobní. Krom toho, hloubka těchto vztahů se v čase mění, některé se prohlubují, jiné – zejména po opuštění společného pracoviště – blednou. Každý soudce profesionál při rozhodování musí být schopen tyto standardní profesní a kolegiální vztahy odstínit, resp. jde o – zejména u soudců vyšších soudů, jež pravidelně přezkoumávají rozhodnutí svých kolegů na nižších stupních soudní soustavy – natolik běžný fenomén, že si soudci profesionálové jejich existenci při rozhodování ani nemusí uvědomovat. Není ostatně bez zajímavosti, že procesní předpisy nezakládají důvod podjatosti ve skutečnosti, že soudce vyššího soudu rozhoduje o věci vzešlé od kolegů z nižšího soudu, kde předtím působil, ale jen pokud se soudce přímo podílel na projednávání nebo rozhodování téže věci v předchozím soudním řízení“*.

[13] Z vyjádření soudce nevyplývá, že by se zástupcem žalobkyně se osobně přátelil, trávili společně volný čas, navštěvovali se apod. Soudce dokonce vyloučil i bližší pracovní, akademickou spolupráci. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že vazby soudce k zástupci žalobce nejsou nestandardním vztahem, který by ovlivňoval jeho nestrannost,

proto námitka podjatosti není zcela zjevně důvodná. Nejvyšší správní soud rozhodl, že soudce JUDr. Zdeněk Kühn není vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci vedené u zdejšího pod sp. zn. 10 Afs 160/2018.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. června 2018

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu